

НЕПРОСТІ ВІДПОВІДІ НА ПРОСТІ ПИТАННЯ:

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ НАДАВ ПЕРШІ ОФІЦІЙНІ РОЗ'ЯСНЕННЯ

ЩОДО ЗАПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ КРИТЕРІЇВ ДЛЯ СУБ'ЄКТІВ ОЦІНОЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ,

ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ ОЦІНКУ ЗАСТАВИ БАНКІВ

24 березня 2018 року

Національний банк України у відповідь на відкритий лист-клопотання Громадської організації «Всеукраїнська Асоціація Фахівців Оцінки» надав перші офіційні роз'яснення щодо запровадження нових критеріїв для суб'єктів оціночної діяльності, які здійснюють оцінку застави банків. До уваги пропонується надісланий на адресу організації лист Національного банку України за підписом заступника Голови НБУ Рожкової Катерини Вікторівни від 20.03.2018 за № 12-0007/15547 щодо окремих норм Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями.

29 січня 2018 року Громадська організація «Всеукраїнська Асоціація Фахівців Оцінки» офіційно звернулася до Національного банку України із [відкритим листом-клопотанням](#) від 26.01.2018 за №1/26, у якому зацентувала увагу банківського регулятора на наявних

проблемах можливого запровадження нових критеріїв до основних засад принципу справедливої оцінки у банківській сфері, а також висловила клопотання про необхідність надання останнім розгорнутих та інформативних роз'яснень щодо порушених питань з метою інформування оціночної спільноти.

Оскільки розгляд даного звернення, вочевидь, не потребував від Національного банку України будь-якого додаткового вивчення, вищезазначене клопотання, у відповідності до вимог чинного законодавства, мало бути розглянуте та задоволене невідкладно, але не пізніше п'ятнадцяти днів від дня його отримання. Проте у визначений законом термін жодної офіційної відповіді від Національного банку України так і не надійшло.

Відверте ігнорування з боку Національного банку України факту необхідності надання професійній оціночній спільноті розгорнутих, інформативних, ґрунтовних та вмотивованих роз'яснень щодо порушених у відкритому листі-клопотанні питань, змусило Громадську організацію «Всеукраїнська Асоціація Фахівців Оцінки» звернутися 15.02.2018 до Окружного адміністративного суду міста Києва із [позовною заявою](#) про визнання незаконним та нечинним нормативно-правового акту Національного банку України та зобов'язання останнього вчинити дії.

Проте, заплановане на 15.03.2018 засідання Окружного адміністративного суду міста Києва у справі за №826/2578/18 було перенесене у зв'язку із поданням Національним банком України відповідного відзиву на позовну заяву від 07.03.2018, який надійшов до Суду буквально напередодні засідання.

На минулому тижні, згідно офіційної інформації, отриманої від Окружного адміністративного суду міста Києва, стало відомо, що судове засідання по справі №826/2578/18 за позовом Громадської організації «Всеукраїнська Асоціація Фахівців Оцінки» до Національного банку України, третя особа – Фонд державного майна України, про визнання незаконною та нечинною Постанову №3 від 23.01.2018 року в частині п.п.2 п.107 розділу X, відбудеться 05.04.2018 року о 14:30 годині за адресою – вул. Петра Болбочана, 8, корп. 1, м. Київ, 01601 (зал судового засідання №36).

Паралельно з цим, протягом минулого тижня відбулися ще дві події:

- згідно [офіційного прес-релізу](#), Правління Національного банку України своєю постановою від 16.03.2018 за №26 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України» відтермінувало дату набуття чинності норми Положення №351, що встановлює критерії для суб'єктів оціночної діяльності, які здійснюють оцінку застави банків. Так, зокрема, набрання чинності абзацами другим-дев'ятим підпункту 1 пункту 7 постанови Правління Національного банку України від 23.01.2018 за №3 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України», згідно яких вносяться зміни до «Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями», затвердженого постановою Правління Національного банку України від 30.06.2016 за №351, в частині запровадження нових засад принципу справедливої оцінки у банківському секторі, наразі переноситься з 20.03.2018 на 02.05.2018, – повідомила прес-служба НБУ;

- з'явилася також перша офіційна реакція на події, що відбуваються, зі сторони Фонду державного майна України. Так, у розміщеному на офіційному сайті відомства [повідомленні](#), зокрема, значиться про те, що регулятор готовий надавати інформацію з Державного

реєстру про оцінювачів та суб'єктів оціночної діяльності на відповідні запити банків.

Наприкінці ж тижня, що минає, Національний банк України у відповідь на відкритий лист-клопотання Громадської організації «Всеукраїнська Асоціація Фахівців Оцінки» від 26.01.2018 за №1/26 (фактично через майже два місяці з моменту звернення) нарешті надав перші офіційні роз'яснення щодо запровадження нових критеріїв для суб'єктів оціночної діяльності, які здійснюють оцінку застави банків.

При цьому, надаючи відповідні роз'яснення, Національний банк України зазначив, що розглядав запит Громадської організації «Всеукраїнська Асоціація Фахівців Оцінки» виключно в межах своєї компетенції, а тому наведені роз'яснення не є всеохоплюючими і в більшості моментів обходять стороною цілу низку конкретних і доволі простих питань, поставлених перед банківським регулятором. Як наслідок, наведені роз'яснення важко назвати розгорнутими, цілком інформативними, а також ґрунтовними та вмотивованими.

Незважаючи на це, Національний банк України в межах своєї компетенції все ж таки висловив свою офіційну позицію стосовно наступних питань:

- щодо загальних підстав для запровадження Національним банком України вимог до суб'єктів оціночної діяльності;

- щодо п'ятирічного досвіду практичної діяльності суб'єктів оціночної діяльності;
- щодо питання якості та повноти інформації з Державного реєстру ФДМУ;
- щодо процедури запиту та отримання інформації від Національного банку України;
- щодо частоти проведення перевірок суб'єктів оціночної діяльності.

До уваги пропонується надісланий на адресу організації лист Національного банку України за підписом заступника Голови НБУ Рожкової Катерини Вікторівни від 20.03.2018 за №12-0007/15547 щодо окремих норм Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями.

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

вул. Інститутська, 9, м. Київ, 01601, Україна
тел. 253-38-22, факс 230-20-33, 253-77-50
e-mail: nbu@bank.gov.ua

NATIONAL BANK OF UKRAINE

9, Instytutska, Str., Kyiv, 01601, Ukraine
phone 253-38-22, fax 230-20-33, 253-77-50
e-mail: nbu@bank.gov.ua

20.03.2018 № 12-0007/15547

На № _____

Голові ГО «Всеукраїнське товариство
Фахівців Оцінки»
Максимову С.Й.

вул. Тимошенко, 21, корпус 1
м. Київ, 04212, Україна

Щодо окремих норм Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями

Розглянувши, в межах компетенції, запит ГО «Всеукраїнське товариство Фахівців Оцінки» щодо окремих норм Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 30.06.2018 № 351 (далі – Положення № 351), в частині вимог до оціночної діяльності, які здійснюють оцінку застави банків, повідомляю:

Щодо загальних підстав для запровадження Національним банком України вимог до суб'єктів оціночної діяльності

З огляду на те, що діяльність банків є досить ризиковою, залученням банками грошових коштів фізичних та юридичних осіб, діяльність є об'єктом державного регулювання.

Відповідно до вимог статті 7 та статті 61 Закону «Про Національний банк України» (далі – Закон Про Національний банк України) регулювання діяльності банків є однією з функцій Національного банку України.

Відповідно до вимог статті 55 Закону Про Національний банк України, фінансова стабільність банківської системи, захист інтересів

Діючи у межах зазначених вище норм законодавства, банком України розроблено Положення № 351, яким встановлено критерії оцінки банками очікуваних збитків за активними банківськими операціями, які можуть бути наслідком реалізації кредитного ризику.

Відповідно до вимог підпункту 4 пункту 13 розділу II Положення № 351 банки визначають кредитний ризик за активами з дотриманням вимог цим положенням принципів, в т. ч., застосовуючи способи (методи) оцінки кредитного ризику, що об'єктивно, з дотриманням принципів, забезпечують його мінімізацію. Зокрема, щодо отриманого банком кредитного ризику мають існувати об'єктивні докази оцінки ринкової вартості.

Принцип справедливої оцінки, який, поміж інших принципів, передбачає до вимог пункту 107 розділу X Положення № 351 визначення критеріїв забезпечення за кредитними операціями з метою зменшення кредитного ризику, передбачає здійснення банком оцінки застави за вартістю, яка перевищує ринкової (справедливої) вартості та забезпечує можливість її реалізації сторонньому покупцеві.

В контексті зазначеного вище є очевидним той факт, що вимоги Положення № 351, яка приймається банками до розрахунку кредитного ризику, спричиняють вплив на коректність визначення його розміру.

З огляду на вищевикладене зазначаємо, що встановлені Положенням № 351 критерії для суб'єктів оціночної діяльності, оцінка яких виконується банками з метою розрахунку розміру кредитного ризику:

- ✓ спрямовані на забезпечення здійснення банками коректної оцінки кредитного ризику;
- ✓ є обов'язковими для застосування банками в межах вимог Положення № 351.

Щодо п'ятирічного досвіду практичної діяльності суб'єктів оціночної діяльності

Встановлені в підпункті 2 пункту 107 розділу X Положення № 351 критерії стосуються саме суб'єктів оціночної діяльності, а не особисті якості окремих оцінювачів, які працюють у їх складі, і є свідченням ділової репутації суб'єктів оціночної діяльності, яка забезпечується, числі, відповідальним підходом до підбору персоналу.

діяльності в Україні; рішення судів за фактами непрофесійної діяльності; факти порушення обмежень щодо проведення оцінки майна, встановлених законодавством України; рецензію на звіт про оцінку майна, що вчинена за ознакою: звіт про оцінку майна не відповідає вимогам нормативних актів з оцінки майна, є неякісним та (або) непрофесійним і невикористаний;» базується на нормах статті 22 Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» (Закон України Про оцінку) в частині, що стосується порядку надавання господарюванню довідок з Державного реєстру суб'єктів оціночної діяльності, не передбачає отримання персональних даних, які є об'єктом захисту згідно з Законом України «Про захист персональних даних».

Вимоги до процедури запиту для отримання інформації з Державного реєстру Фонду державного майна України не є предметом Положення № 351 та регулюються відповідними нормами законодавства України.

Щодо процедури запиту та отримання інформації від Державного реєстру Фонду державного майна України

Отримати інформацію від Національного банку щодо суб'єктів оціночної діяльності можуть комерційні банки, здійснивши відповідний запит за наявності реквізитів акредитованих у банку суб'єктів оціночної діяльності, що відповідають іншим критеріям Положення № 351, у встановленому законодавством строк.

Щодо частоти проведення перевірок суб'єктів оціночної діяльності

Встановлені в підпункті 2 пункту 107 розділу X Положення «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» для суб'єктів оціночної діяльності, оцінка яких використовується з метою розрахунку розміру кредитного ризику, застосовуються до суб'єктів оціночної діяльності, згідно з цим пунктом видів застави з урахуванням встановленої у цьому пункті періодичності їх оцінки/переоцінки.

Заступник Голови

К. В.

